

KRITIČNA DOBA ZA AMERIŠKO DELAVSTVO

MAGNATI ODREKAJO DELAVCEM

PRAVICO DO ORGANIZACIJE

Priznanje kompanijskih unij pomeni novo tlačanstvo.

— Delavstvo pred velikimi boji za svoje pravice

TEKMA med svobodnimi strokovnimi unijami in kompanijskimi unijami je v tem trenutku najvažnejše vprašanje za ameriško delavstvo, kakor tudi za ameriško plutokracijo. Boj je fundamentalen. Od odločitve, ki bo prišla v bližnji bodočnosti v uradu federalnega direktorja industrij Hugh Johnsona, bo v veliki meri odvisno, ali bo ameriško delavstvo še bolj potisnjeno pod železno peto mogočnih korporacij ali mu vlada prizna pravico do organiziranja.

Zadnje vprašanje, pravica do organizacije, ni bilo rešeno s specifično določbo v novem industrijskem zakonu, da ima delavstvo pravico se organizirati v svobodnih strokovnih organizacijah in da mu podjetniki ne smejo kratiti te pravice. Dogodki v industriji bolj in bolj kažejo, da ameriški industrijski carji, mogočne korporacije kot večina malih podjetnikov, smatrajo to zakonsko določbo le za krpo papirja. Za to sta dva dokaza.

Iz vseh krajev dežele prihajajo v glavni stan Ameriške delavske federacije poročila o odpuščanju delavcev. k: agitirajo ali se pridružijo svobodni uniji. Chryslerjeva družba v Detroitu je na primer odslavila več delavcev samo radi tega, ker so čitali unijske letake. V mnogih slučajih podjetniki delavcem groze, da bodo na njih mesta uposili moške, delavcem pa, da jih nadomestijo z ženskami. Pod terorjem odslavitve ali zvižgami jih v nestetih slučajih silijo v kompanijske unije.

Drugi dokaz, da ameriški ekonomski carji ne mislijo dati delavcem pravice se organizirati v svoje unije, je pravilnik jeklarske industrije. Ta pravilnik bazira na principu "odprte delavnice". Priznava le kompanijske unije. V njem je sicer rečeno, da si smejo jeklarski delavci "svobodno" izbrati svoje zastopnike izmed v tovarni zaposlenega osebja. Te kompanijske unije in njih zastopniki smejo zborovati le v tovarni ali v kompanijskih poslopih. NOBENIH ZUNANJIH ZASTOPNIKOV NE SMEJO IZVOLITI NITI ZBOROVATI, KJER BI SAMI HOTELI.

Volitve v takih okoliščinah bi bile res "svobodne". Nadzorovali bi jih špijoni, katerih posebno v jeklarski industriji kar mrgoli, vodili pa kompanijski bossi. Kdor ima le gram možganov, ta lahko vidi, da bi bili jeklarski delavci pod to skemo prav toliko "svobodni" kot so danes. Prav za prav še manj, ker bi s vladnim priznanjem kompanijskih unij imeli še manj prilike kot sedaj se organizirati v tako unijo, ki bi zastopala njih interese in jih protektirala pri delu. Kompanijska unija bi bila dominantna in delavska strokovna organizacija še bolj tabu kot je danes.

Jeklarska industrija je med najglavnejšimi industrijami. Dominira jo U. S. Steel korporacija, njo pa Morganovi interesi, kakor tudi nesteto drugih korporacij in industrij. Če federalna vlada prizna ta pravilnik in sankcionira kompanijske unije, ne bo s tem le kršen zakon, ampak bo ameriškem unionizmu zadan udarec, katerega bo delavstvo težko ali pa ga za dogleden čas sploh ne bo moglo prepleleti.

Z odobritvijo tega pravilnika bo ameriško delavstvo vrženo še v večjo gospodarsko, socialno in politično sužnost kot je bilo v preteklosti, ker temu pravilniku bodo sledili kodeksi vseh glavnih industrij.

Tudi tekstilni bo kmalu modificiran.

Če delavske organizacije ne napnejo vse sile in poplavijo Johnsonovo administracijo s protesti proti jeklarskemu pravilniku o odnosu proti vladni sankciji kompanijskih unij, tedaj se je bači najhujšega: zmage jeklarskega trsta in za tem opensparskih interesov na splošno.

Ameriško delavstvo mora ta načrt ekonomskih trinogov poraziti za vsako ceno, ker ima preveč za izgubiti. Odgovornost za preprečitev te zarote morajo prevzeti vse delavske organizacije, ne samo u.ije.

V ta boj morajo poseči tudi naše podporne in druge organizacije — organizacije vseh naselencev. Glavni funkcinarji naših jednot in zvez naj v imenu članstva protestirajo proti vladnemu priznanju kompanijskih unij v jeklarski industriji in na splošno. To naj store tudi društva, klubi in druge organizacije našega delavstva. To je potrebno takoj, dokler ni prepozno.

Če bo vlada kljub mogočnemu protestnemu valu odobrila pravilnik jeklarske industrije nanašajoč se na kompanijske unije, si bo Rooseveltova administracija s tem snela krinko "novega deala" z obraza. Ameriško delavstvo bi bilo sicer bogatejše za eno skušnjo, kar pa mu ne bi pomagalo, ker bi prišla prepozno.

V tem trenutku je najvažnejše, da porazi kompanijske unije pred Johnsonovo administracijo v Washingtonu. Če tega ne stori ali pa če v boju podleže, bo "new deal" pomenil za ameriško delavstvo le novo sužnost in popolno oropanje najelementarnejših pravic. Pravice do organizacije. Ta pravica je sicer zapisana v zakonu; ker pa delavstvo nima svoje vlade, ki izvajata zakone, si bo moralo to pravico izvojevati tudi pod "novim dealom". Izvojevati pred vladnimi tribunali in na industrijski fronti.

UNIJE ZA DELAVSKO STRANKO

Konvencija wisconsinske delavske federacije se je soglasno izrekla za ustanovitev nove farmersko-delavske stranke. Zadnjič smo poročali, da je to akcijo priporočal glavni odbor federacije. Vprašanje je bilo izročeno odseku za resolucije, ki je podprl stališče eksekutivne. Za resolucijo, ki nalaga eksekutivi, da v bližnji bodočnosti skliče konvencijo za ustanovitev farmersko-delavske stranke. Po komunistični okupaciji čikaške konvencije pa je bilo gibanje ubito. Benson, ki je državni tajnik socialistične stranke, je rekel, da so ga stiki s farmerji in delavci uverili, da je sentiment ugoden za gibanje in da bo stranka uspešna. Če se ustanovi v bližnji bodočnosti, sme upati, da bo

pri prihodnjih volitvah dobila državno administracijo v svoje roke.

"Delavci in farmerji se morajo združiti s socialistimi in progresivnimi skupinami in ustanoviti svojo stranko, ali pa bodo morali še v bodoče sprejemati stvari, ki jih ne marajo, a so jim vsiljene po starih političnih mašinah," je rekel Henry Ohl, predsednik federacije.

"Na splošno nismo v preteklosti ničesar dobili od ljudi, ki so bili na vladi. Nam so pripovedovali, da so naši prijatelji, farmerjem so rekli, da so njihovi prijatelji, ampak kadar je bila predložena zakonodaja, ki bi koristila interesom ene ali druge teh dveh skupin, jo ti ljudje niso hoteli ali pa mogli podpirati," je izjavil Ohl.

Na konferenco za ustanovitev stranke bo federacija povabila socialiste, LaFolletteve progresivce, farmerje in razne delavske skupine.

EVROPA DOBILA NOV PAKT

Na aliki so zastopniki Francije, Anglije, Nemčije in Italije, ki podpisujejo "rimski" pakt desetletne "garancije" miru. Te štiri velesile so se v paktu zavezale, da bodo igrale vlogo žandarja prihodnjih deset let in pazile, da ne pride v tem času do vojne v Evropi. Pakt je kompromis Mussolinijevega in Mc-

Donaldovega načrta. Razorožitvena konferenca je vzela iz vsakega nekaj in nekaj dala in diplomacijo obogatela z novim — dokumentom. Nemci so ga podpisali, "ker nič ne pomeni", Mussolini ga smatra za "krpo papirja", Francija in Anglija pa za "diplomatsko potezo".

VESTIZ DELAVSKEGA GIBANJA

STAVKA V HOLLYWOODU.

Hollywood, Cal. — Zadnji teden je bil center ameriške filmske industrije pozorišče nove vrste drame, ko je zastavkalo pet tisoč filmskih mehanikov ter odrskih delavcev. Stavka se je kuhala že od zadnje jeseni, ko so filmske družbe reducirale plače in poslabšale delovne pogoje. Prejšnji teden je počilo. Stavka je trajala le par dni, dokler ni bil dosežen kompromis.

STAVKE V CHICAGU.

Chicago, Ill. — Kljub temu, da mesto je pod silnim brezdeljem — brez dela je še vedno okrog 800,000 oseb in nad 140,000 družin na okrajni pomožni listi — je v tujakšnjem delavskem gibanju zadnje čase nastalo novo življenje, ki stremi za organiziranjem delavcev, povišanjem plač in redukcije delovnih ur.

Krojaški delavci pri Ala Mode družbi so se te dni zmagoviti vrnili na delo. Družba

vati tudi pod "novim dealom". Izvojevati pred vladnimi tribunali in na industrijski fronti.

je priznala unijo in pristala v vse druge pogoje. Stavka pri Lipson Bros. je še v teku in so dobri izgledi za zmago. Oblačilni tovarnarji smatrajo to bitko za pivotno. Če zmaga International Ladies Garment Workers unija v tej tovarni, se bodo drugi tovarnarji najbrž podali brez večjega odpora. V petek je policija aretirala tri socialistične pikete in enega izmed njih brutalno pretepla. Možno je, da bo v prihodnjih par tednih oklicana generalna stavka v industriji za ženske obleke.

Na kratki stavki so bili pred par dnevi tudi pivovarniški inženirji. Dobili so šesturni delovnik in pet dni na teden ter zvišanje plače od \$1.06 na \$1.25 na uro. Radi skrajšanja delovnika dobi delo v pivovarnah okrog 50 brezposelnih tovarniških inženirjev.

Isti dan je zagrozilo s stavko tudi 260 zračnih pilotov United Air Lines. Zahtevajo redukcijo delovnih ur z 90 na 67 na mesec vsled novih hitrejših aeroplanov. Glavni pilotje so plačani od milje, njih pomočniki pa na mesec. Z novimi aeroplani, ki delajo 155 milj na uro, starejšega tipa, ki služijo za bazo delovnega časa, pa 112 milj, radi hitrejših letal jih družba sili na daljše distanče. Stavka je bila odgodena, ko je družba obljubila, da se bo ravnala po pravilniku.

Kampanje za organiziranje delavcev so v teku v mnogih čikaških industrijah. Socialisti pomagajo pri organiziranju oblačilnih delavcev.

UNIONIZIRANJE READINGA

Reading, Pa. — Stavka 14,000 pleteninarskih delavcev še ni končana, ker družbe nočejo priznati unije. Na stavki je tudi več tisoč delavcev v drugih industrijah. Nekateri tovarnarji so se že podali. Stavka nogavičarjev je najvažnejša, ker so prizadete največje tovarne v tej industriji, katere je unija skušala organizirati že 20 let. Delavci so solidarni. Mesto je ena sama stavkovna fronta — nad tri četrtine tovarniških delavcev stavka v tej socialistični trdnjavi.

RADIJSKI DELAVCI SE ORGANIZIRAJO.

Philadelphia, Pa. — Po štirih dneh stavke je Philco Radio

kompanija priznala novo unijo Federation of Radio Workers, katero so ustanovili socialisti in organizirali stavko. Philco v tujakšnji tovarni upošuje 2000 delavcev. Stavkarji so dobili 40-urni delovnik in zvišanje plač. V teku je kampanja za organiziranje delavcev tudi pri drugih radio kompanijah v tem mestu in Camden, N. J., kjer producirajo 70% radiosaparatorov.

TUDI SVILNI DELAVCI NA STAVKI

Patterson, N. J. — V tem mestu, ki je center svilne industrije, je v teku več stavk v svilopredilnicah. Delavci so šli na stavko, ker so mnogi podjetniki, posebno manjši, ignorirali pravilnik tekstilne industrije, ki velja tudi za svilno. Podjetniki se branijo povišati plače od kosa. Stavka je edini bič, ki jih v to prisili.

STRANKINI DELEGATJE ZA MEDNARODNI KONGRES.

Chicago, Ill. — Clarence Senior, tajnik soc. stranke, poroča, da je eksekutiva izvolila delegate za izredni kongres Socialistične in delavske internacionale, ki se prične 21. avgusta v Parizu. Izvoljeni so: Maynard C. Krueger, Chicago; Edward Levinson, New York; David H. Felix, Philadelphia; Herman Kobbe, New York; Jacob Panken, New York in Clarence Senior. Za namestnika bo Abraham Cahane, urednik židovskega "Daily Forward", ali pa Paul Blanshard. Oba sta pri prvih volitvah dobila enako število glasov in sta šla ponovno na glasovanje.

PREIZKUŠNJA "NOVEGA DEALA".

Milwaukee, Wis. — Prvo sodno postopanje v zvezi s kršitvijo NIRE (novega zakona za kontrolo industrij) je podvel tujakšnji zvezni distriktni pravnik proti Beaver Brand Hosiery kompaniji, Beaver Dam, Wis. Radi unijskih aktivnosti je družba odslavila delavce, nakar je šel predsednik tujakšnje nogavičarske unije John Banachowitz z zadevo pred distriktnega pravdnika, ki je podvel preiskavo.

Družba operira "openshop" in ne misli dati delavcem pravice do organizacije, čeprav jim jo zakon daje. Na to jo lahko prisili zvezni distriktni pravdnik. Unija bo nadaljevala z organizatorično kampanjo.

MEDNARODNI KAPITALIZEM PODPRL HITLERJA Z MILIJONI

Nemčija ječi v pesteh norih trinogov.—Hitler prejel \$350,000,000 od nemških in zunanjih kapitalistov

Iz poročil, ki prihajajo iz Nemčije, si je nemogoče ustvariti točne slike o resničnem položaju. Ve se le toliko, da je dežela velikanska in strašna ječa, strahovitejša od trinošne srednjeveške inkvizicije. Obdana je z visokim zidom, preko katerega odjekajo širom sveta bolestni klici mučenega delavstva, židovstva in intelektualcev, ki niso klonili hrta pred fašizmom.

Kako strašno je divjanje paranoičnih ali blaznih hitlerjevcev je razvidno iz fragmentnih poročil, ki pridejo iz Nemčije pod zemljo in delno iz dnevnih vesti. Prva poročila so redka, ker je trinog Hitler obkrožil vso deželo z močno obmejno stražo, ki pazi, da se ničesar živega ne pismenega ne utihotapi iz dežele. Dnevna poročila so iz razumljivega vzroka pomanjkljiva, ker smejo zunanji poročevalci le toliko poročati, kolikor dopusti cenzura in osebna varnost, na drugi strani pa Hitler ne pusti nikomur raziskovanje razmer.

Nacistični terorizem divja v takim obsegu, da postajajo alarmirani celo nekateri voditelji in Hitlerjevi pobočniki. To je razvidno iz pisma grofa Reventlova, ki ga je pisal Hitlerju in katerega je priobčil angleški "Manchester Guardian". Reventlov, osebni prijatelj diktatorja, svari Hitlerja pred persekucijo članov strokovnih unij.

"Persekucija in mučenje unionistov," pravi Reventlov, "zavzemata take proporcije, da po moji sodbi to ustvarja novo nevarnost več vrst... Tradeunioniste, vključivši ženske, šturmariji vlačijo v "A. S. lokale" (v fašistične mučilnice), kjer jih pretepejo in mučijo na način, da ga ni mogoče opisati. Iz stanovanj jemljejo zasebne predmete. Okupirana unijska poslopja razbijajo in uničujejo, prisvajajo si denar, čestokrat tudi prigranke mladinskih organizacij. Te stvari se ne dogajajo samo v Berlinu, nego po vsej deželi, vključivši vzhodne obmejne kraje, kjer zavzemajo še posebno dvomljive načine."

Reventlov Hitlerju svetuje, naj v interesu "tretjega cesarstva" zapove svojim sunkovnim četam, da odnehajo s persekucijo in trpinčenjem unionistov na debelo. Do sedaj se to še ni zgodilo. Sploh terorizem stalno raste in je že pričel padati tudi po "levičarskih" skupinah Hitlerjevih privrženecv. V tej skupini so tisti, ki so Hitlerju verjeli, da bo njegov režim res dal delavstvu več pravic in boljše prilike do življenja kot pa so jih imeli pod republiko. Skratka: verjeli so, da bo Hitler pričel izvajati "narodni socializem" kot je obljuboval deset let.

Verujejo v to Hitlerjevo "odrešenje" so njegovi levičarski pristaši pričeli v mnogih krajih prav strogo postopati z delodajalci. Prisilili so jih na koncesije in sploh počenjali kot da so gospodarji tovarn. Ob delovnem času so uprizorjali parade na račun podjetja. Njih tovarniški odbori so imeli glavno besedo.

Vse to je trajalo le nekaj tednov, dokler ni bilo konec "revolucije". Na Hitlerjev ukaz so bili ti odbori razpuščeni in delodajalci zopet postali gospodarji. Pri likvidaciji te "revolucije" je mnoge "fašistične boljševeke" zadela sliha usoda kot socialiste in komuniste — ugrabljenje po "šturmariji", mučenje in končno ječa ali koncentracijske kempe. Tisti nemški delavci, ki so nasledili Hitlerjevi demagogiji pred in po volitvah, pri katerih

je požig parlamenta, katerega so fašisti sami zažgali, igral glavno vlogo, stoje sedaj brez luske na očeh. Iluzija je izginila in sedaj se nahajajo z drugimi delavci vred ne le oropani vseh pravic, nego v pesteh največjih trinogov. Pri določanju mezd, delovnika in delovnih pogojev nimajo nobene besede, ker to je Hitler poveril voditeljem "delavske fronte" — fašističnim prvakom in podjetnikom. Socialna zakonodaja je že domalega uničena. Kolikor še obstoji, velja le za fašiste.

Gospodarske razmere se pod Hitlerjevimi režimom niso izboljšale — za delavce in žide in intelektualce mnogo poslabšale. Vlada statistika sicer pokazuje, da se je brezposelnost nekoliko znižala, na pet milijonov. V tej statistiki niso pa všeti jetniki v koncentracijskih taborih ali ki ječe po ječah. In teh je tisoče. Tudi ne židje in "sovražniki države" — več stotisoč socialnih demokratov, komunistov in intelektualcev, ki so izgubili vladne in privatne službe radi političnega prepričanja. Ker so vsi ti brezpravnji, jih fašisti sploh ne vključujejo v poročilih o brezposelnosti.

Kdor more, zbeži iz Nemčije. Je pa razmeroma zelo malo toliko srečnih. In še tisti niso varni pred fašisti, ker imajo posebno na češki meji dobre zveze s češkimi fašisti in vladnimi organi, ki jim gredo na roko pri lovljenju ubežnikov. O tem prinaša predzadnja izdaja revije "Nation" članek, ki pokazuje ne le fašistični terorizem ob meji obeh dežel, ampak tudi dolgi češko vladno sodelovanje z nemškimi nacisti. Dokazi za to obtožbo so močni, ker pri vpadih na češko ozemlje ne pomagajo nemškimi fašistom le njih češki kolegi, nego tudi oblasti, ki so v najboljšem slučaju — nevtralne.

Najbolj senzacionalna vest pa je te dni prišla iz Pariza, kjer je v tisku knjiga nekega bivšega finančnega kurirja med Hjalmar Schachtom in Hitlerjem na eni strani in francoskimi, ameriški ter angleškimi kapitalisti na drugi. Avtor knjige, neki Nemec, ki se je podpisal John S. Steel, pravi, da je Hitler prejel milijone dolarjev od mednarodnih kapitalistov.

Po tej "inside story" je Hitler prejel \$350,000,000 od nemških in zunanjih kapitalistov za svojo propagando in za vzdrževanje svojih "šturmarijev", s pomočjo katerih se je povzpela na krmilo in terorizira Nemčijo. Denar so prispevali za RAZBITJE SOCIALISTIČNE STRANKE IN STROKOVNIH UNIJ, kar je Hitler opravil bolje kot so mednarodni plutokratje pričakovali.

General Motors korporacija je prispevala \$200,000 kmalu potem, ko je prevzela kontrolo nad nemško avtno firmo Opel. Henry Ford je prispeval \$340,000 — \$40,000 za protižidovsko kampanjo in \$300,000 je dal pruskemu kronprincu Ferdinandu, ki je nekaj časa "delal" v njegovi tovarni v Detroitu. Večina te vsote je šla v Hitlerjev fond. Morgan je dal \$85,000 (odkar je depresija pred in po volitvah, pri katerih

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Izhaja vsak četrtak.
Izhaja Jugoslovanska Delavska Tiskarna Družba,
Chicago, Ill.
Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze
MARČUČINA v Zedinjenih državah za celo leto \$8.00;
za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inocumstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.
Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu naj-
gornje do ponedeljka popoldne na priobitvev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC
Published every Thursday by the Yugoslav Workmen's
Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor — Frank Zaitz
Business Manager — Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:
United States, One Year \$8.00; Six Months \$4.50;
Three Months \$2.50. — Foreign Countries, One Year
\$10.00; Six Months \$5.50.

PROLETAREC
3838 W. 25th ST., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

546

Protest JSZ proti novemu zasuženju

Na drugem mestu urgiramo naše podpor-
ne organizacije, društva in klube, naj pri vlad-
i v Washingtonu protestirajo proti prizna-
nju kompanijskih unij v industrijskih prav-
ilnikih. Potrebno je, da vlada sliši mogočen
glas delavstva proti novemu zaslužnjenju,
kar je cilj jeklarskega trasta in vseh drugih
oposnaparjev. V imenu JSZ je bil Johnsonu
poslan sledeči telegram:

Hon. Hugh Johnson,
Director N. R. A.
Washington, D. C.

Dear Sir:

The Yugoslav Federation of Socialist
Party urges your administration not to
sanction the company union scheme in
the Steel and other industrial codes and
thereby prevent the reenslavement of the
American workers. You have the power
for good or evil and the posterity as
well as we of the present generation will
judge you accordingly.

Kompanijske unije so že sedaj močan
faktor. Medtem ko so svobodne strokovne
unije po vojni izgubile večino članov, ki so
jih takrat pridobile, se je članstvo kompanij-
skih unij stalno dvigalo. National Industrial
Conference Board, podjetniška organizacija,
poroča, da je bilo 1919 403,765 delavcev v
kompanijskih unijah, lansko leto pa 1,263,
194. Ameriška delavska federacija jih je
imela komaj dvakrat toliko.

Zadnja leta je 119 podjetij opustilo kom-
panijske unije, ker so se jim radi industrijs-
skih razmer in vsled neaktivnosti delavskih
unij zdele nepotrebne. Od 432 kompanijskih
unij jih je koncem lanskega leta obstojalo še
213, ki so štele prej omenjeno število članov.
Kljub razpustitvi 119 kompanijskih opred, je
članstvo teh "unij" padlo le 8%. ADF je v
tem času zgubila med 25 in 30% članov.

S prihodom novega industrijskega zakona
pa se je situacija temeljno spremenila. V
kampanji za organiziranje delavcev niso ak-
tivne le svobodne unije, nego mrzlično usta-
navljajo kompanijske unije tudi podjetniki.
Če slednje še vlada sankcionira, bo s tem za-
prta pot delavskim unijam in vseh glavnih in-
dustrijskih, kakor tudi v manjših. Kapitali-
stični razred bo potem imel delavstvo še bolj
pod peto, dasi si je kaj hujšega težko pre-
stavljati.

Tisti, ki sanjajo o okupaciji kompanijskih
unij, žive v veliki iluziji. Vsaj podjetniki
niso tako naivni. Tudi se ni prišlo do kaj
takega, dasi kompanijske unije obstoje že 15
let in je v tem času že marsikdo skušal to
storiti. Kjer te unije niso bile poslušne dekle
podjetja, jih je vodstvo — kompanija — eno-
stavno razpustilo. Takih slučajev, ki so iz-
jeme, je bilo več. Na splošno pa družbe do-
bro skrbje, da ne pride na vodstvo teh "unij"
nihče, ki ni zanesljiv in lojalen podjetju. To
so navadno bossi in kompanijski špijoni.

Nemčija varna za "Arijce"

Kolikor marksistov in židov ne bo Hitler
pomoril, jih bo pa skopiral. Ostali Nemci
bodo čisti "arijski" plemenjaki, na čelu njim
bik Hitler.

Junak je človek le tedaj, če izvrši veliko,
pogumno delo iz svoje volje, iz svojega pre-
pričanja.

Z razgrnjenimi ruhami se ne prepreči pri-
hod dneva.

Nota iz kapitalističnih listov: V krizi smo
dosegli dno in zdaj plezamo spet v prospe-
riteto.

Nihče ne prihaja pred delavce z naukom,
da jih sovražijo. Vsakdo jim zagotavlja na-
klonjenost. Od delavcev odvisi, da spozna-
jo, kdo so volkovi v ovčji koži.

Za socializem ne zadostuje reči: "Tako
mislim". Le kdor lahko pravi: "To vem in
znam," bo varen, da je na pravi poti.

Angleški letalec Mollison in njegova žena,
ki je tudi prvakinja v zraku, sta pri poletu
preko oceana imela smolo, ko sta bila prisil-
jena pristati v močvirju blizu Bridgeporta,

Conn., ko sta bila že skoraj na cilju. Pri
prisilnem pristanu se je letalo močno poško-
dovalo, letalca pa sta ušla večji nesreči. Po-
bit je bil nekoliko le Mollison, dočim je nje-
gova žena ostala brez praske.

Dr. Greena zadela kap

S smrtjo dr. R. B. Greena je
socialističnemu gibanju v Chi-
cagu prizadet velik udarec.
Prav tako tudi strokovnemu.
V ponedeljek večer, dne 17. ju-
lija je bil še na seji okrajne
organizacije, par dni nato se
je po dovršeni operaciji neke-
ga bolnika zgredil zadet od
srčne hibe. V torek je umrl in
v četrtek je bil pogreb ob ve-
liki udeležbi čikaškega delav-
stva, predvsem židovskega.

Poleg socialističnega in unij-
skega gibanja je bil dr. Green
zelo aktiven tudi v židovski
delavski podporni organizaciji
Workmen's Circle. Pretežna
večina zdravnikov se ne zani-
ma za drugo kot za svoj biznis
ali pa so aktivni v kapitalistič-
nih vrstah. Dr. Green je bil
polnopravna antiteza. Živel, govoril
in delal je za delavsko gibanje.
V kratkem je mislil iti na "po-
čitnice" za šest tednov, katere
je nameraval posvetiti sociali-
stični agitaciji kot govornik. V
več vzhodnih državah je bil že
angažiran. Za njega, ki je
gorel življenja, je vsega ko-
rtec. Zrušil se je v 50. letu sta-
rosti. Rojen je bil v Rusiji.
Zapušča še mlado soprogo. Či-
kaški sodrugi, dasi smo bili več-
rat v nesoglasju z njim, ga bo-
mo pri delu mnogo pogrešali,
prav tako tudi delavsko giba-
nje na splošno.

Klubov in Zarjin piknik

Cleveland, O. — Poročano je
že bilo, da priredita sociali-
stični klub št. 27 in njegov
pevski odsek Zarja skupni pik-
nik na Pinterjevi farmi v ne-
deljo dne 6. avgusta. Piknik
obeta biti zelo zanimiv, ker bo
na programu več zabavnih
stvari. Posebno pevski odsek
nam bo delal zabavo, ker bo
nastopil z več pesmimi, zraven
tega bo tudi prost ples in go-
vornik.

Na pikniku bo razstavljen
lepa električna ura z marmor-
jevim okvirjem. Okvir je na-
pravlil sodrug Franciškin in ga
daroval klubu oziroma v pod-
poro Proletarcu, uro pa je da-
roval sodrug Metelko, naš spe-
cialist za oči v SND na St.
Clairju. Listki so po 10c in se
dobe pri članih in članicah ter
klubovih prostorih. Ako se jih
dovolj razpeča, bo ura oddana
na tem pikniku, ako pa ne, se
bo nadaljevalo s tem delom in
bo ura oddana enkrat pozne-
je, kar bo pravočasno poročano.

Truk odpelje od narodnega
doma na St. Clairju ob 12:30
pop. in se spotoma ustavi pri
SDD na Waterloo cesti. Po-
tem bo vozil ves čas od konca
Nottingham kare na pikniški
prostor. V slučaju slabega
vremena se bo vsa stvar vršila
v spodnji dvorani narodnega
doma na St. Clairju.

Odbora soc. kluba št. 27 in
Zarje apelirata na vse zaved-
ne delavce in delavke, na vse
naše rojake, da posetijo ta pik-
nik v velikem številu in s
tem pokažejo dobro voljo or-
ganizaciji, ki se bori in žrtvuje
za dobrobit vsega delavstva. S

strani delavskega razreda pa
potrebuje finančne in moralne
pomoči, da bo mogla nadalje-
vati z delom za preuredbo člo-
veške družbe v socialistično, v
kateri bo človek postal človek
in užival v polni meri sadove
svojege dela.

Na svidenje na pikniku dne
6. avgusta! — Odbor.

Božja pomoč za rudarje

Crested Butte, Colo. — Tu-
kajšnji premožgovniki počivajo
že pet mesecev in drug druge-
ga vprašujemo, kako bomo ži-
veli, če bo šlo tako naprej.
Kljub temu smo pa dobili štiri
nune iz Denverja, ki poneum-
njavajo našo mladino. Tukaj-
šnje slovenske in hrvatske že-
nice jim pridno prinašajo keke
in potice, čeprav so doma njih
otroci večkrat lačni.

Nas oziroma revne in brez-
pravne vernike uče, naj se v
svoji revščini zatečejo k bogu
in bo jim odleglo. V molitvi
je rešitev, pravijo. Komu ko-
risti molitev, je povedano zgo-
raj — nunam in cerkvi. Na-
mesto da bi ljudi učili, kako si
lahko pomagajo, jih poneum-
njujejo, dasi bolj neumni sko-
raj ne morejo biti kot so. To
je pomoč za brezposelne ru-
darje — božja pomoč seveda!

Sem sta prišla dva organiza-
torja U. M. W., ki sta imela
govore, ampak tukajšnji ru-
darji se dosti ne zanimajo za
to unijo, ker smo bili že več-
krat ogoljufani pod vodstvom
John L. Lewisa. Dobro se še
spominjam slučaja, ko je pri-
šel organizator v naselbino.
Njegova prva pot je bila, da
je šel v kompanijski urad na-
mesto do rudarjev. Ko smo le-
ta 1927 imeli stavko pod I. W.
W., smo več dosegli v petih
mesečih kot pod Lewisovo uni-
jo zadnjih 20 let.

Zasledujem dopise Franka
Barbiča v Proletarcu in v Pro-
sveti. Želim, da bi kmalu o-
kreval in zopet pričel dopiso-
vati.

John Sukle.

Smrt rojakinje

West Allis, Wis. — Tu je dne 24.
julija preminula v bolnišnici Mrs.
Nelli Tratar, v starosti 32 let. Za-
pušča soproga, 11 let starega sinčka,
mater in dve sestrji. Pogreb, ki se je
vršil pod vodstvom Fr. Ermenčevega
pogrebnege zavoda, je imel mnogo-
brojno udeležbo.

Pokojnica je bila zelo priljubljena
in močnega značaja. Nikomur se ni
bala izraziti svoje mnenje in prepi-
čanje. Bila je tako aktivna ne sa-
mo v podpornem nego tudi v delav-
skem gibanju. Pri zadnjih občin-
skih volitvah v West Allisu je po-
mogala s svojim nastopom delavskim
kandidatom do večjega uspeha. Pre-
ostalim naše simpatije v težki izgubi.
J. R.

Članom v Collinwoodu

Cleveland, O. — Vse članstvo kluba
št. 49 JSZ je prosičeno, da se ude-
leži prihodnje redne mesečne seje v
nedeljo 6. avgusta. Radi važnih za-
dev je potrebno, da ste prisotni.
Zaostajanje s seji je kvarno vsaki
organizaciji, posebno pa še socialistič-
ni. Ako nimamo članov, ki se bi bri-
gali za njene naloge, jih je nemo-
gote vršiti. Namesto, da bi v nji
prevladovala navdušenost in red, za-
pada malodušnost. Temu se ubra-
nimo edino, če smo socialisti ne samo
v članskih knjižnicah, nego tudi po
svojem delu. — Tajnik.

Mednarodni kapitalizem podprl Hitlerja z milijoni

(Nadaljevanje s 1. strani.)
ja, ni ameriški vladi plačal ni-
ti centa dohodninskega dav-
ka!). Neka investicijska ban-
ka v New Yorku \$50,000. Hit-
lerjev zastopnik v Chicagu,
Louis Ferdinand, "je bil tam-
kaj dobro založen z denar-
jem," pravi avtor knjige.

Velike vsote so tudi prispe-
vali britski kapitalisti, med
njimi največ časnarski mag-
nat Hearstovega kova lord
Rothermere in oljni magnat sir
Deterding. Tudi francoski mu-
nicijski tovarnarji niso Hitler-
ja pozabili in prispevali libe-
ralno po svojem nemškem a-
gentu Arnoldu Richbergu. Pri-
spevali so zato, ker pričakuje-
jo, da se bo Francija vsled
Hitlerjevega režima še bolj o-
borožila.

Avtor knjige je bil glavni
kolektor za nemškega bankir-
ja Schachta, ki je prejemal de-
nar od zunanjih kapitalistov na
svoje ime in ga dajal Hitler-
ju. Schacht je bil tako rekoč
njegov blaginjak.

Avtor pravi, da je bil areti-
ran 8. februarja, "ker sem pre-
več vedel" in odvoden v trdn-
javo na otoku Wannsee blizu
Berlina. Po par dneh se mu je
posrečil beg v Pariz, kjer je
spisal knjigo o zakulisnih pod-
pornikih Hitlerja.

Razno iz Bridgeporta

Bridgeport, O. — Piknik kluba
št. 11 JSZ, ki je bil v nede-
ljo 23. julija, je povoljno uspel.
Hvala vsem za udeležbo.

Za klubovega delegata na
državno konvencijo Kontinen-
talnega kongresa, ki bo v Co-
lumbusu dne 5.—6. avgusta, je
bil izvoljen Joseph Snoy, John
Rebol pa za namestnika.

V srednji šoli mesta Bridge-
porta bo v soboto 5. avgusta,
velik shod, na katerem bo glavni
govornik sodrug František
Soukup, predsednik senatne
zbornice v Čehoslovakiji. Shod
prirejajo češka društva, naš
klub in društvo št. 13 SNPJ.
Pričakuje se tega shoda ob 7.
zvečer v velikem številu.

Poročevalac.

Shod na prostem

Hermine, Pa. — V soboto 5.
avgusta ob 7. zvečer se bo od-
državal shod na prostem. Go-
vorili bodo tudi organizatorji
1. distrikta UMWA in drugi.
Vabimo slovensko delavstvo, da
se udeležijo tega shoda in da a-
gitirajo zanj. Časi so resni in
prilike za organiziranje dobre.
Delavci premogarij, ne zamu-
dite jih. — Anton Zornik.

Važno za Detroit

Detroit, Mich. — Seja kluba št.
114 in pevskega zbora "Svoboda" se
vrši v sredo 9. avgusta ob 8. zvečer
v navadnih prostorih. Na sporedu
bo več važnih zadev in pa ukrepa-
nje o izletu, ki ga priredimo v ne-
deljo 13. avgusta na Upper Strait
Lake v podporo Proletarcu.
Dne 5. avgusta odpreta naša so-
družna Peter Benedict in Andrew
Grum točilnico (beer garden) na 6
Mile Rd. — Tajnica kluba.

Za pokritje dolga tiskarni za tisk Proletarca so prispeva- li:

(Prispevano do 29. julija.) —
V. izkaz.
CALIFORNIA. — Kvota \$14.00. Do
prejšnjega izkaza poslano \$4.25. Še
manjka do kvote \$9.75.
COLORADO. — Kvota \$30.00.
Pueblo. — Nabrano na shodu dr.
Orel št. 21 SNPJ \$1.65 (poslal Frank
Stark). Skupaj s prejšnjim izka-
zom \$2.65. Še manjka do kvote
\$27.35.
ILLINOIS. — Kvota \$487.0.
Chicago. — Frank in Angela Zaitz
\$25; Joseph Krista \$6; klub št. 16
JSZ \$5; Frank Omahen \$2.50; klub
št. 1 JSZ del prebitka Karl Marxove
proslave dne 26. marca, \$1.20; Justin
Saitz \$1, skupaj \$40.70.
La Salle. — Po \$6: Frank Marti-
njak in Joseph Novak, skupaj \$12
(poslal Frank Martinjak).
Cicero. — Vinko Ločniškar \$1;
Frank Margolle 50c, skupaj \$1.50.
Waukegan. — John Mahnich \$1;
Frank Mihevc 50c, skupaj \$1.50.
Oglesby. — John Hotko \$1.00.
Clarendon Hills. — Josko Oven \$1.
Springfield. — John Ocepek 50c.
Berwyn. — Frank Molan 50c.
Skupaj \$58.70. Skupaj s prejšnjim
izkazom \$272.06. Še manjka do kvote
\$214.94.
INDIANA. — Kvota \$11.00. Do
prejšnjega izkaza poslano \$3.05. Še
manjka do kvote \$7.95.
KANSAS. — Kvota \$30.00. Do
prejšnjega izkaza poslano \$7.33. Še
manjka do kvote \$22.67.
MONTANA. — Kvota \$14.00.
Wahoe. — Po \$1: Frank Podlin-
shek in Joseph Turk, skupaj \$2.00
(poslal K. Erzenoznik). Skupaj s
prejšnjim izkazom \$3.40. Še manj-
ka do kvote \$10.60.
MICHIGAN. — Kvota \$159.00.
Detroit. — Frank Cesen \$5; Pe-
ter Benedict \$1.50; po \$1.00: Andrew
Grum ml. in Leo Junk; Albert Na-
prudnik 50c, skupaj \$9.00.
Detroit. — Klub št. 115 JSZ \$2;
M. Kokanovich \$1.50; po \$1: Jo-
seph Kotar in Joseph Korsic; po 25c:
Joseph Jenko in John Janec, skupaj
\$6 (poslal J. Korsic).
Skupaj \$15.00. Skupaj s prejš-
njim izkazom \$19.55. Še manjka
do kvote \$139.45.
MINNESOTA. — Kvota \$33.00.
Duluth. — Po 25c: John Debelak,
John Pikus, J. Novak in neimeno-
van, skupaj \$1 (poslal John Kobi).
Skupaj s prejšnjim izkazom \$1.95.
Še manjka do kvote \$31.05.
NEW YORK. — Kvota \$127.00.
Little Falls. — Neimeževan 25c;
Anton Hudales 20c, skupaj 45c (po-
sial Frank Petava). Skupaj s
prejšnjim izkazom \$10.05. Še ma-
njka do kvote \$116.95.
OHIO. — Kvota \$747.00.
Bridgeport. — Prebritek konferen-
čnega piknika \$9.86; klub št. 11 JSZ
\$2; Martin Koss \$1, skupaj \$12.86
(poslal Jos. Snoy).
Piney Fork. — Nace Zlemberger
35c.
Skupaj \$13.21. Skupaj s prejšnjim
izkazom \$60.61. Še manjka do
kvote \$686.39.
PENNSYLVANIA. — Kvota \$482.
Ambridge. — Martin Habich \$1.50.
Export. — Joseph Britz 40c; po
25c: Martin Beber, Theresa Home
in Frances Bohinc; po 10c: Louis
Rozman (Ambridge) in Jernej Fatur,
skupaj \$1.35 (poslal Anton Zornik).
Nanticoke. — Frank Kovach \$3;
po 50c: Frank Kitt, Henrik Pečarič,
John Kovacich, Joseph Volkar in
Frank Pipan; po 25c: Louis Hribar,
John Vitez, Frank Karish in Louis
Plesničar, skupaj \$6.50 (poslal He-
rik Pečarič).
W. Aliquippa. — Po \$1: George
Smrekar in Louis Uhernik (Ambridge);
po 50c: Frank Strubelj in Jo-
seph Marold; Anton Groznik 30c; po
25c: Andy Antončič, John Sivec in
John Ranics, skupaj \$4.05.
Canonsburg. — Frank Samsa \$1.45;
Louis Humar \$1; po 25c: Anton
Marvich in John Progar, skupaj
\$2.95 (poslal Frank Samsa).
Moon Run. — Klub št. 175 JSZ
\$1; Jacob Ambrozich 25c; po 10c:
Urban Olivani in Joseph Urankar;
po 5c: Jacob Skerl, Frank Ambro-
zich, Jernej Knez in Jacob Tomec,
skupaj \$1.65. Prebritek konferenč-
nega piknika na Liberty, Pa., dne 25.
junija \$30.50, skupaj \$32.15 (poslal
Jacob Ambrozich).
Imperial. — Frank Augustin \$1.
Kray. — Louis Sterle 50c.
Point Marion. — Po 30c: Anton
Mlakar in Jacob Kotar; po 5c: Jo-
seph Gačnik in Johana Pečjak, sku-
paj 70c (poslal Tony Zupančič).
Skupaj \$50.70. Skupaj s prejš-
njim izkazom \$114.16. Še manjka
do kvote \$367.84.
WISCONSIN. — Kvota \$297.00.
Do prejšnjega izkaza poslano \$6.70.
Še manjka do kvote \$290.30.
WYOMING. — Kvota \$37.00. Do
prejšnjega izkaza poslano \$7.50. Še
manjka do kvote \$29.50.
OKLAHOMA. — Da prejšnjega iz-
kaza poslano \$1.00.
Skupaj v tem izkazu \$142.71. Prejš-
nji izkaz \$362.55, skupaj \$505.26.
Še manjka do kvote \$1,994.84.

Barbič prišel iz bolnišnice

Iz Clevelanda poročajo, da
se je sodrug Franku Barbiču
stanje toliko obrnilo na bolje,
da je zapustil bolnišnico in se
zdravi doma. Želimo mu sko-
rajšjega okrevanja.

Znano je, da je z omejenim človekom
nemogoče pametno govoriti, debatirati še
težje. Ko je urednik "zajčjega" glasila pre-
čital duhoviti uvodnik v Amerikanskem Slo-
vencu z dne 20. julija, mu je kar sapo vze-
lo. "Fajn jim je povedal," je bila njegova
prva misel. "Za omejene ljudi bi nikdo ne
mogel bolje argumentirati. Le ti so zmorni
kaj takega prebaviti," je bila druga misel po
prečitani: "Kaj pa bi bil potem..."

"Slovenski socialisti na Lawndale cesti"
nismo še nikdar trdili, da "vse vemo" ali se
"bahali z naprednostjo". Prvo ne bi odgo-
varjalo resnici, ker "veleumi" zadnjih deset
let niso bili med delavci, še manj pa med
socialisti. Te je bilo najti med bankirji, in-
dustriarji in njihovimi intelektualnimi opo-
dami, med katere žal ne moremo prištevati
urednika A. S.—namreč ne med intelektual-
ne.

Z naprednostjo se pa bahajo—naprednja-
ki. O "naši naprednosti" je bilo med nami
že mnogo napisanega, in sicer ne "na Lawn-
dale cesti". Ljudje, ki se bahajo z njo, so
raztreseni po vseh kotih naših naselbin in
najbrž bi urednik A. S. prej kvalificiral v to
kategorijo kot pa urednik "zajčjega glasi-
la".

Njegov glavni "argument" je v njegovi te-
zi, "da bolj neumni ljudi ni, kakor so naš
slovenski socialisti v Ameriki... Samo spom-
nimo se, kako so nekateri liderčki za nos
vlekli slovenske socialiste z milijonskim fon-
dom... In kaj je z večnimi obljubami slo-
venskih socialistov, s katerimi obljubljajo
slovenskim delavcem nebesa in raj na zemlji?
Koliko si je kdo še s tem opomogel, "z"
socialističnimi nauki namreč, če odbijemo
proč one prefrigance, ki so razpolagali z mi-
ljonskim fondom." Duhoviti urednik kato-
liškega glasila zaključuje, da šestkrat NIČ.

Zanimiva je njegova logika. On v bistvu
pravi, da smo "omejeni" zato, ker smo "vle-
kli slovenske socialiste (vsi, ki so prispevali v
fond so bili socialisti!) z milijonskim fon-
dom". Glavna kvalifikacija za omejenost
je po Jeričevem zatrdilu torej sposobnost vle-
či ljudi za nos pri zbiranju denarja. KDOR
IMA VEČ TE SPOSOBNOSTI, ČIMVEČ DE-
NARJA NABERE, TEMBOLJ JE NEUMEN
(to pravi v bistvu urednik A. S. in ne ured-
nik "zajčjega glasila").

V primeri s to sposobnostjo A. S. in kato-
liške cerkve smo slovenski socialisti prokle-
to slabo omejeni. Nam vzame celo leto, da
zberemo skupaj tisoč dolarjev ali dva v ti-
skovni fond Proletarca ali karkoli že. Pri
sv. Stefanu jim je to igrača. Božična ali ve-
likonočna kolekta jim v dokaj manjšem bro-
gu prinese več kot vse naše kolekte skozi le-
to dni.

Po Jeričevi logiki so on in njegovi kolegi
torej veliko bolj neumni kot smo socialisti
("na Lawndale cesti"). Slovenska fara sv. Ste-
fana je lansko leto, v letu velike revščine tudi
med njenimi farani, nakolektala nad \$20,000,
pri Proletarcu pa smo le nekaj nad dva tiso-
čaka. Statistično so torej po Jeričevi logiki
pri fari na 22. cesti desetkrat bolj omejeni
kot smo "na Lawndale cesti". In ker je vse
resnica, kar Jerič zapiše, mora biti tudi to.

Glede naših "obljub". Ne slovenskim ni-
ti katerim drugim delavcem socialisti ne "ob-
ljubujemo nebesa in raj na zemlji". Z ob-
ljubami in odpustki se peča katoliška cerkev,
ki prodaja "raj v nebesih". Kdor hoče tja
priti, mora tudi drago plačati. Socialisti de-
lavcem ničesar ne obljubljamo, učimo jih le,
kako si lahko ustvarijo boljše in pravičnejše
življenje na zemlji. To je naša edina krivda.

Omejeji smo mogoče v tem, ker vidimo v
socializmu nekakšen zemeljski raj — vsaj
veliko pravičnejši sistem kot pa je današnji,
čijega podpornik in branitelj sta Jerič in ka-
toliška cerkev. Priznamo, da je med katoli-
čani sem pa tam kdo, ki je nasprotnik kapita-
lizma, med njimi celo nekaj duhovnov, kar pa
je izjema. Za delavstvo je pomembno to, da
se je Rim udinjal Mussoliniju in sedaj tudi
Hitlerju. Logičen zaključek tega je, kar po-
trjuje tudi njena zgodovina, da sme vsaka
še temnejša reakcija računati na podporo ka-
toliške cerkve v sedanjem kapitalističnem po-
lomu.

"Koliko si je kdo s tem še opomogel, s so-
cialističnimi nauki namreč, če odbijemo proč
one prefrigance, ki so razpolagali z milijon-
skim fondom?" vprašuje "duhoviti" Jerič.
Tukaj je socialistične "obljube" že spremenil
v nauke, kar je bližje resnici.

Ker ima tudi Jerič svoje nauke, še bolj
okamenela pa njegova cerkev, ali smemo
staviti tole vprašanje: Koliko so si opomo-
gli prefriganci, ki razpolagajo z milijardskim
premoženjem katoliške cerkve? To vpraša-
nje je bolj na mestu kot pa Jeričevo, prvič
radi skoraj par tisočletne zgodovine Rima,
drugič radi njegove moči in vpliva in tretjič
radi njegove veliko večje sposobnosti in pre-
friganosti (kar je po Jeričevi tezi največja
"omejenost") v zvezi s kolektanjem "Petro-
vega novčiča" kot pa je, žal, lastno sociali-
stom.

Ce bi bili socialisti toliko prefrigani pri
zbiranju fondov kot je Jeričeva cerkev in de-
lavci, ki čutijo kapitalistični bič, toliko po-
žrtvovalni s prispevanjem kot so katoličani,
bi v razmeroma kratki dobi lahko zgradili
delavsko gibanje, ki bi porzelo s kapitaliz-
mom in z vsemi navlakami vred, tudi s tako
cerkvijo, pa bila katoliška ali druga, ki pro-
daja svoje delavske vernike v kapitalistično
suznost.

Končno pa stavimo par pertinentnih vpra-
(Nadaljevanje na tretji strani.)

P. ZOLA:

RIM

Poslovenil Ethin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Njen kakor lili čisti madonski obraz je izražal tako nedolžno in nebeško radost, da sta se morala Pierre in Benedeta smejati. Naposled je odšla, in komornica, ki je v prvem salonu čakalo nanjo, jo je spremila.

Ko je bila Benedeta sama z duhovnikom, ga je povabila, naj zopet sede.

"Dragi prijatelj, naročili so mi, da naj vam nujno nekaj svetujem... Vest, da ste v Rimu, se baje razširja, in o vas raznašajo vsakovrstne skrajno razburilive govorice. Pravi, da je vaša knjiga plamteč poziv na razkol, da sami niste nič drugega kakor častihlepen in kričav razkolnik, ki je izdal svoje delo v Parizu, pa že pohitel v Rim, da bi povzročil kolikor mogoče velik škandal in napravil s tem reklamo za svojo knjigo... Če vam je še vedno kaj na tem ležeče, da vidite Njega svetost in se zagovarjate, vam svetujem, da za dva tri tedne popolnoma izginete, da se tako pozabi na vas."

Pierre je poslušal ves osupel. Ej, če ga tako vodijo od poraza do poraza, da bi izžepali njegovo potrpežljivost, tedaj ga naposled res še razkačijo in mu vdihnijo misel na razkol, na škandal, ki sodi in osvobojuje! Hotel je ugovarjati. Potem pa je napravil le utrujeno kretnjo. Čemu neki v navzočnosti te mlade žene, ki mu je gotovo prijazna in odkritosrčna?

"Kdo vas je prosil, da mi to svetujete?" Ona ni odgovorila, temveč se je le smejala. Naenkrat je nekaj zaslutil.

"Monsinor Nani, kajnega?"

Tedaj je pričela, da bi naravnost odgovorila, peti prelato, slavo. Pripravljen jo je zdaj voditi v brezkončnem procesu zaradi razveljavljanja njenega zakona in se je o tem dolgo posvetoval z njeno teto; donna Serafina je pravkar odšla v palačo Svetega oficija, poročat o gotovih korakih, ki so bili storjeni. Tudi pater Lorenzo, izpovednik te nečakinje, se ima udeležiti pogovora, zakaj ideja razporeke je bila pravzaprav njegova; on je navajal obe ženi na to, kakor da je hotel presekati voz, ki ga je bil patriotični župnik Pisoni zvezal v svojih lepih iluzijah. Benedeta se je bolj in bolj oživljala ter je začela razkladati razloge svojega upanja.

"Monsinor Nani lahko stori vse. Zato sem tako srečna, da je moja zadeva v njegovih rokah. Dragi prijatelj, bodite še Vi pametni; ne upirajte se, vajte se. Zagotavljam vam, da pride dan, ko se obrne vse vam v prid."

Pierre je premišljal s sklonjeno glavo. Tukaj lahko vsako uro zadošča svoji še vedno naraščajoči radovednosti in misel, da bi ostal še dva ali tri tedne tukaj, mu ni bila neprijetna. Nedvomno je čutil, da bi vse to zavlačevanje utegnulo razkosati njegovo voljo in mu razjesti moč, da bi opešal, izgubil pogum in postal za nič. Ali česa se mu je bilo bati, ko si je venomer nanovo prisegel, da ne zavrže niti črke iz svoje knjige in da hoče le zato videti Svetega očeta, da tem glasneje izpove svojo novo vero? Še enkrat je sam v sebi ponovil to zaoblubo, da je popustil mladi ženi. Ko je prosil za odpustanje, da dela neprimliko v palači, je Benedeta vzkliknila:

"Ne, presrečna sem, da Vas imam! Ostanite pri meni! Domišljujem si, da nam pri nese Vaša navzočnost vsem srečo — zdaj, ko se je začelo obračati."

Zmenila sta se, da se ne bo več sukal okrog sv. Petra in Vatikana, kjer je večna prikazen njegovega talarja najbrž zbudila pozornost. Ker bi bil sam rad prečital nekatere knjige, neke dele rimske zgodovine, je celo obljubil, da ostane teden dni sploh v palači in je skoraj ne zapusti. Potem je še nekaj časa kramljaj, srečen zaradi velike tišine, ki je zavladala v salonu, odkar ga je razsvetljevala svetilka s svojim mirnim sojem. Pravkar je bila ura šest; na ulici je bilo vse temno.

"Ali ni bil Njega eminenca danes nekaj

bolehen?" je vprašal.

"Da," je odgovorila kontesina. "O, le malo utrujen je, pomirili smo se... Stric mi je dal po donu Vigiliu sporočiti, da se zaklene z njim v svojo sobo, in mu bo narekoval pisma. Torej vidite, da ne bo nič hudega."

Zopet je nastal molk; niti najmanjšega šuma ni bilo na samotni ulici, nič se ni zgenilo v prazni, stari palači, nemi in sanjavi kakor grob. Ali ta trenutek je nekdo planil z vihrajočimi suknjami in od groze zastalo sepo v blago dremajoči, z milobo nadpolnih sanj napolnjeni salon. Bila je Viktorina, ki se je prej, ko je prinesla svetilko, odstranila, pa se je zdaj vrnila brez sape, vsa v grozi.

"Kontesina, kontesina —"

Benedete je vstala; hipoma je bila vsa bleda, vsa mrzla, kakor da je zapihal dih nesreče skozi vrata.

"Kaj? Kaj... zakaj tako tekaš, zakaj tako trepeteš?"

"Dario, doli, gospod Dario... Šla sem dol pogledat, če je prižgana svetilka, kar večkrat pozabijo na to. In tam, v veži, v temi, sem zadela ob gospoda Darija. Na tleh leži — zaboden je..."

Benedeta je zakričala.

"Mrtev!"

"Ne, ne, ranjen."

Ali Benedeta ni slišala; glasneje in vse glasneje je kričala:

"Mrtev, mrtev!"

"Ne, ne, govoril je z menoj... za božjo voljo, molčite! Tudi meni je ukazal, da naj molčim, ker noče, da bi kdo kaj zvedel; ukazal mi je, da v Vas pokličem, samo Vas. Ali ker je gospod abbe tukaj, pojde z nama in nama bo pomagal. Lahko ga bova potrebovali."

Tudi Pierre je poslušal z grozo. Ko je potem hotela vzeti svetilko, se je opazilo, da je bila njena desna trepetajoča roka omadeževana s krvjo; nedvomno je bila otipala na tleh ležeče telo. Ta pogled je bil za Benedeto tako strašen, da je zopet začela kakor brezumna stokati.

"Molčite vendar, torej molčite!... Pojdimo dol, pa ne delajmo šuma. Jaz vzamem svetilko, ker moramo pač kaj videti... Hitro, hitro!"

Spodaj, za vrati, tik pri večnem vходу je ležal Dario na tleh, kakor da bi bil na ulici napaden in je imel le še toliko moči, da je napravil par korakov in se tukaj zgrudil. Izgubil je zavest in je ležal silno bledega lica, s stisnjenimi ustnicami in zatisnjenimi očmi. Benedeta, ki je v prekomerni bolečini zopet našla energijo svojega plemena, ni več tožila in kričala, temveč ga je brez razumevanja gledala s svojimi velikimi, suhimi, široko odprtimi očmi. Najstrašnejše je bilo, da se je katastrofa zgodila tako bliskovito, nepričakovano, da je bila nerazumljiva; kakor in zakaj ta umor sredi temne tišine samotne, z nočnim mrakom napolnjene palače?

Rana je morala le malo krvaveti, zakaj le obleka je bila krvava.

"Hitro, hitro," je Viktorina polglasno ponavljala, pa je svetila s svetilko vsenaokrog in se ogledovala na vse strani. "Vratarja še ni tukaj; zraven je še pri mizarju, pa se smeje z ženo; glejte, še ni prižgal svetilke. Ali lahko se vrne... Gospod abbe in jaz odneseva k nezaupniku v njegovo sobo."

Le ta ženska s svojim lepim ravnotežjem in s svojo mirno delavnostjo je imela zdaj glavo na pravem mestu. Onadva se nista mogla izbačiti iz svoje omotice; poslušala sta in nista našla besede, pa sta ubogala kakor poslušni otroci. (Dalje prihodnjik.)

Urednik "A. S." v prepiru s pametjo

(Nadaljevanje z druge strani.)

šanj: Kaj so pod vodstvom in nauki cerkve, katoliške in drugih, dosegli katoličani? Mar niso prav tako izkoriščani pri delu kot socialisti, židje ali mohamedanci? Mar ne trpijo prav tako vsled brezposelnosti kot socialisti? Mar plačujejo nižje cene za elektriko in druge potrebščine kot socialisti? Mar imajo boljše sigurnost glede obstoja kot socialisti? Mar kapitalistična policija manj udriha po katoliških stavkarjih kot po socialističnih? Na ta in slična vprašanja naj odgovori Jerič in dokaže koliko na boljsem od socialistov so katoličani v boju za vsakdanjim kruhom.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS AT

3724 W. 26th Street

1:30—3:30—6:30—8:30 Daily

Tel. Crawford 2212.

at 1858 W. Cermak Rd.

4:30—6:00 p. m. daily.

Tel. Canal 9695.

Wednesday and Sunday by

appointments only.

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer—Call

Austin 5700

"New Leader"

angloški socialistični tednik.

Izhaja v New Yorku. Naročni-

na \$2 na leto, \$1 na pol leta.

Najboljše izražanje angloški so-

cialistični svet v Ameriki. Man-

go slovenskih delavcev ga šta.

Naročite si ga tudi vi. Naročni-

ko sanj sprejema "Proletarac".

JUNAK DNEVA

V dereči reki pod Niagarskimi slapovi se je nedavno 18-letni William Kondrat iz Chatham, N. J., več ar na smrt boril s pogubonosnimi vrtinci in bil prvi, ki jih je premagal. Ko je šel na ameriški strani v vodo, da preplava reko na kanadsko stran, se niti malo ni zavedal nevarnosti, v katero se je po-

dajal. Vsi, ki pred njim skušali reko preplavati na dotičnem mestu, med njimi so bili najbolj plavači, so našli hladan grob v temni globočini vrtincev. Tudi Kondrata so potegnili večkrat do 40 čevljev globoko. Bil je pa močnejši kot vrtinci in s tem dosegel rekord, katerega bo najbrž tudi obdržal.

Čemu in kako klerikalci protestirajo proti režimu Jugoslavije

V soboto 29. julija so slovenski klerikalci v fari sv. Stefana v Chicagu priredili v cerkveni šolski dvorani "protestni shod proti jugoslovanski vladi". Udeležilo se ga je 150 oseb, med njimi kak ducat socialistov in somišljenikov, ostali pa so bili farani, ki jih je privabila v dvorano reklama v cerkvi in v "A. S."

Shod je otvoril Leo Mladich, ki je v svojem nagovoru najprej pozdravil "vse navzoče prečastite gospode", nato začel praviti, kako strašno preganjajo v Jugoslaviji sveto mater cerkev, katoliške profesorje mečejo iz šol in jih nadomeščajo s "framasonskimi" liberalci. "For the love of Peete", sem si mislil. Gre se samo radi cerkve, ne pa zoper krivice, ki se gode in so se godile v Jugoslaviji nad delavci in kmeti. Mar niso ravno ti "prečastiti gospode" še nedavno blagoslovili Aleksandrovo konzulo, Aleksandrovo poslanika in druge zastopnike kralja v cerkvi sv. Stefana? Zdaj pa taka sprememba! Ali niso ti isti farani prirejali pojedine gospodom diplomatom jugoslovanskega diktatorskega kralja, in ali ni bil ravno gospod Anzel Murn, ki je v cerkvi in na banketih pel slavo njegovemu veličanstvu in povzdigoval v deveta nebesa konzulo in poslanika? Da, celo na "vseslovenski ameriški katoliški shod" so povabili zastopnike kralja Aleksandra, ki so se odzvali in ljudem pa so bili predstavljeni za najodličnejše goste.

"V Jugoslaviji zdaj že šest mesecev preganjajo sveto mater cerkev..." je ogorčeno izjavil predsednik shoda. Ko so metali delavske agitatorje v glavjačo, ko so preganjali naše delavske književnike, šikanirali zavedne delavce in uganjali nad njimi neštete krivice, je sveta mati cerkev s svojo duhovščino molčala. Ko je jugoslovanska vlada prepovedala dokajanje Paretarca v svojo državo, so se prečastiti in drugi gospodje okrog Am. Slovencev rogali in sodelovali na konzulovih slavnostih, s katerih so pošiljali udanostne brzojavke "njegovemu veličanstvu".

Za predsednikom shoda je nastopil neki Ludvik Košnik in prečital svoj govor. Bral je, kako so tam dolgo molčali v zvezi preganjanju, ampak zdaj, "ko so nam začeli jemati našo versko svobodo, razpustili slovensko ljudsko stranko, ki je 'toliko dobrega naredila', razpustili 'Orla' ter silijo našo katoliško mladino v 'framasonskega Sokola'; zdaj, ko framazonski sokoli in žandarji jemljejo besede duhovščini in celo škofom, zdaj je pa treba, da protestiramo; in ko dobi naše ljudstvo verske svobodščine nazaj, pa bomo spet vzklikali 'naši mili domovini: Živela Jugoslavija!'"

Nato je govoril domaći župnik Urakar, kako bi morali rojaki glasno zaklicati od enega konca Amerike do drugega, da se ne strinjajo s "preganjanjem" duhovščine v starem kraju. Dejal je, da so "katoličani vedno čistili in pomatili". Zelo se je ogreval za mladino in izjavil, da ne marajo "starih kosti", pač pa "mladino za svojo cerkev". V starem kraju nam kradejo našo mladino, ta pa mora ostati nam, kajti "v mladini je bodočnost naše svete cerkve". Izjavil je, "da hočejo voz nazaj v starem tiru, kjer je bil v dobi pokojne Avstrije."

Res je, da sta pod Franc-Jozefom vlada in cerkev delala skupaj, toda krivice, ki sta jih uganjali obe ustanovi nad delavcem in kmetičem ljudstvom, so bile ogromne. "Sveta cerkev" seveda ni protestirala proti njim, ker je bila v službi vlade. Go. govornik je zaklical: "Roke proč od mladine!" Zatrnil je, da je cerkev edina, ki zna vzgajati mladino v plemenitosti. Torej vse, kar naj stori Jugoslavija, je, da vrne klerikalcem zopet stari politični vpliv in nadvlado nad kmeti — pa bo Aleksander spet poveljevan in enačen in tudi slovenski klerikalci v Ameriki bodo pomagali kraljevaški propagandi kakor so do nedavna.

Vzrok, da smo Jugoslovani, je rekel g. župnik, je ker je tako Bog doleščil. In tudi blaženi Friderik Baraga bo molil v nebesih, da se vrnejo

za ero mešanico, pa naj taka tudi ostane."

Nato je Janez Jerič prečital "protestno" resolucijo, da jo odpošlje jugoslovanski vladi in škofom. Ko je bilo končano to, so zapeli stoji "Hej Slovenci".

Navada je, da so na javnih shodih dovoljenja vprašanja. Te "svobode" na tem shodu ni bilo. Ko je Josko Owen hotel spregovoriti par besed, kaj bi bilo pravo stališče s delavskega vidika za take proteste, je nastala "galama", kakor bi rekel Hrvat. i župnik Urakar mu je rekel: "Kot lastnik te dvorane vas opozarjam, da jo zapustite!" Protesti somišljenikov niso pomagali, klerikalci so shod zaključili in pokazali, da protestirajo samo zato, ker oni niso diktatorji v Jugoslaviji. Če pa bi bil na krmilu kak Mussolini, ki se bi pobotal s papežem in dal rimski cerkvi v Jugoslaviji del moči, pa bi bilo vse o. k. Kaj njih briga, kako se godi kmetom in delavcem! Saj bodo po smrti deležni raja. Nihče teh govornikov ni omenil gorja, kakršnemu so izpostavljeni rudarji v trboveljskem revirju, in nihče ni bilal socialnih krivic, ki tepejo Slovence, Srbe in Hrvate v Jugoslaviji. Šlo se je edino za privilegije "prečastite duhovščine". Če bi bili pošteni, bi dopustili vsaj vprašanja v razjasnenje pojmov. Pa niso, ker hočejo, da ljudje ostanejo zmerom "enake šeme". (Rev. Urakarjev izraz, oprostite!) V Jugoslaviji je diktatura, ki je ljudstvo vseh vrst škodljiva. Diktatura, kateri bi načeljeval slovenski klerikalni vodja duhovnik Korošec ali kak drugi, bi mu bila prav tako kvarna. Ta shod je pokazal, kako pogubna je za neko ljudstvo zavajalna klerikalna propaganda, ki je od nekdaj navajala na hlapčevati izkoriščevalcem in despotom, ljudi pa v povračilo za pokorščino nagraditi z odpustki in z obljubami v večno izveličanje.

Poročevalec.

Vsem prijateljem zabave v prosti naravi!

Chicago, Ill. — V zadnji številki Proletarca je bilo med drugim tudi poročilo, da priredijo vsi čikaški klubi JSZ skupni izlet v nedeljo 13. avgusta v Forest Preserve, nad Sterlinarjem.

Vsled tega, ker ta piknik ali izlet se vrši ob času, ko je najhujša vročina in vsak išče sence, so uljudno vabljivi vsi rojaki v Chicagu in bližnji okolici, da se pridružijo nam in se v senci košatih dreves zabavajo v družbi znancev in prijateljev. Ta izlet bo nekaj posebnega, ker imeli

Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

Tel. 1478.

SUNSHINE — FRESH AIR AND GOOD PURE MILK

Balance Your Daily Diet With

WENCEL'S DAIRY PRODUCTS

GOOD PURE MILK

IT PROTECTS YOUR HEALTH

2380-82 BLUE ISLAND AVE. — Phone Roosevelt 3673

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE

CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem,

kakor tudi v Angliji in Nemškem jeziku.

Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

bomo tudi srbski mladinski tamburaški zbor. Kdor ne bo imel s seboj dobrega prigrizka ali hladne pi-jace, bo to lahko dobil na izletu. Srbski sodrugi s pomočjo članov in članic kluba št. 16 bodo pripravili dva na računju pečena janca, in še druge delikatese.

Izlet prične ob deveti uri dopoldne in konča s mrakom. — Na svidenje 13. avgusta na "Kranjskem hribečku", kliče — Odbor.

Zadnji poziv na Savin večerni izlet

Chicago, Ill. — Vsem sodrugom, simpatičarjem in prijateljem socialističnega pevskega zbora Save naj bodo te vrstice zadnje vabilo in klic na večer ni izlet, ki bo prihodnjo soboto dne 5. avgusta na Keglovem vrtu v Willow Springsu. Na moonlight piknikih Save je bilo še vedno dobro razpoloženje in upamo, da bo tudi na tem. Tisti, ki žele iti s trükom, naj pridejo k Udovihu, 2623 S. Ridgeway ave., pred 6:30 zvečer. Na izlet so vabljeni vsi. Vstopnina 25c. Kochvarjeva godba. — Odbor.

Konec "united fronte" v Detroitu

Detroit, Mich. — "United fronte" med komunisti in socialisti je konec v tem mestu. Ko je zavladal v Nemčiji fašizem, je socialistična stranka okraja Wayne podvzela korake za skupno akcijo vseh delavskih struj proti fašizmu. Povabila je tudi komuniste, ki so se zavezale, da bodo prenehali z napadanjem drugih delavskih strank in frakcij, dokler bo v moči dogovor.

Te obljube še pa niso dolgo držali in pričeli napadati socialiste. Njih tukajšnje glasilo jih je pričelo napadati, ker so aktivni v kampanji za organiziranje avtnih delavcev v Auto Workers of America, katero unijo je ustanovila Ameriška delavska federacija. Komunistično glasilo očita socialistom, da niso iskreni v njih "levičarskih nagibih", napada Thomasa in Bergmana, ki je kandidat za župana. Rezultat teh napadov je, da so socialisti odpoklicali svoje zastopnike iz "united fronte".

Dokler je ta fronta trajala, so uprizorili več skupnih shodov in eno največjih demonstracij, kar jih je še videlo to mesto. S prelomom svoje obljube, z obnovljenjem napadov na socialistično gibanje pa je te skupne akcije zaenkrat konec. Za izstop so glasovali vsi člani stranke, ki so bili na seji.

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM

V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vede vsak prvi petek v mesecu ob 7:30 zvečer. Ženakoga odnaka prvi torek ob 8. zvečer. Mladinski angleški odsek vsak petek izven prvega ob 8. zvečer, vse v klubovih prostorih v S. N. D. Sodrugi in sodružice, agitirajo in pridobivajo novih članov. Članice kluba ter novih naročnikov Proletarca. V organizaciji in izobražbi je naša moč.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave.,

Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1308.

Prijetna in okusna domača jedila.

Cene zmerno. Postrežba točna.

Park View Wet Wash Laundry Co.

FRANK GRILL, preds.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGU.

Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Ciceru in

Berwynu in dovažajo čistega na dom.

TOČNA POSTREŽBA. DELO JAMČENO.

Telefoni: Canal 7172-7173.

1727-1731 W. 21st ST. CHICAGO, ILL.

printing

by

ATLANTIC PRC. & PRC.

2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 3012

The Battle in Industry

Great masses of the people have often entered a period of profound change without knowing that anything important is happening. That is true of today. The whole industrial system is being profoundly altered so that the "rugged individualism" which Herbert Hoover only yesterday marked as perfection seems like a faded dream.

It is now evident that the old capitalism is gone. It is not likely to return in its old form. It is submitting and has to submit to the orders of a centralized authority, but even the new order does not wipe out the main and most objectionable features of capitalism as we have known it.

The owners of industry remain owners and masters under government rules prescribed in "codes". The workers remain what they were—wage workers dependent upon the owners for employment. The basic conflict between workers and owners also remains and this conflict emerges in disputes between workers and owners as to the terms of the codes. Producing for the profit gains of the capital class also continues. The government fixes minimum wages but does not fix maximum profits and dividends. Whatever may be, the surplus above the wages paid the owners will take it as before, subject to the usual taxation of incomes.

And now the struggle develops between owners and workers as to the character of labor organization in the industries, whether they are to be free unions organized and controlled by the workers or whether they are to be plant organizations meeting on company property, watched and controlled by corporation agents, and filled with spies of the corporation.

This struggle is a fight for democracy against corporation despotism and it is no accident that the powerful steel industry leads the fight for a fraudulent scheme that is literally covered with dollar signs. This

struggle will largely determine the whole future of labor's positions in industry and for that reason it is of extraordinary importance. If corporation "unionism" is ratified by the government, it may be considered a legal offense to attempt to bring workers out on strike in such industries. This is what happened in the case of war control of industry.

If the workers succeed in ripping company unionism out of the steel code it will be a big victory, but even then the struggle will not be ended. Through their own freely-chosen unions the working class will have to fight for better standards just as they have to fight for them in private industry. So the fight against corporation "unionism", important as it is, is not the end of the struggle. It is the beginning of new struggles to wrest better conditions from the employing class and especially to raise the minimum wage levels that are already too low in many Recovery Act codes.

The whole industrial system

is thus passing into a new phase and the struggle against the steel code is vital to the workers in all industries. We hope that party members and union workers will understand what is happening and will respond to the duty that now faces them.

—The New Leader.

If

If every body worked who can work—

If nobody could live without work—

If no one could take more out of the pot than the put in the pot—

If all the folks who make things got rid of the folks who take things and fake things—

If living without working would be stealing—

If all the time used for doing each other were spent in doing for each other—

If each one gave the best to all and all the best to each and the devil could not take the hind most because there wasn't any hindmost—

Each one of us could earn \$10,000 a year working 3 hours a week with two months' vacation per year and a life pension after 50 thrown in. But such a state of things would be socialism, so better let hell enough alone.—The American Guardian.

A CENTURY OF PROGRESS

Talking about humor reminds me that the bright boys who baptized the Chicago exhibition "A Century of Progress" either thought with their funny bone, or Moscow slipped one over on them.

A century ago, the wide open space which is now littered up by Chicago must have been a right nice place to live in. Lake Michigan was full of fish. The prairie about teemed with plovers, prairie chickens and buffaloes, and a little toward the north were the Wisconsin woods and oodles of unshot deer, quail, partridges and cottontails. Nobody paid any rent and taxes. There were no jails, bug-houses, policemen, and racketeers. Nobody worried about coal bills, taximeters and installment payments. Folks begat, were born, mated, died and were buried without benefit of doctor, clergy and undertaker. By the time a boy was grown he knew how to make a living on his own hook, so nobody cared whether school kept or not. Once in a while a visiting Indian would depart with the scalp of his host or a love-hungry young buck would woo a pretty maiden with a hickory club. But as there were no

newspapers and court proceedings, these occurrences were soon forgotten.

Now look at Chicago. A city of two million odd bipeds interspersed by a handful of souls. Beautiful on the outskirts like the outside of a prostitute decaying on the inside. Some of the tallest skyscrapers in the country and two-thirds empty. Magnificent hotels in the hands of receivers. A beautiful lake front and behind it a twenty-mile backyard filled with ramshackles, stench and corruption, where vegetation dies and mortals vegetate by graft and crime. An aristocracy of thieves ruling honest people through the instrumentalities of gallow birds and kept press. Stately school buildings and starving teachers. Square miles of idle factories, rusting machinery, bankrupt stores, deserted apartments, busted banks. Government a painted whore adorned in silver star and sikes gown. "The World's Greatest Newspaper," procurer-in-chief for the world's greatest scoundrels. Charnel houses in the shadow of churches. A million hungry helots begging for work and bread. Insull and Al Capone. Wealth and filth. Perfume and stench. Mankind rotting in myriads. A century of progress! —The American Guardian.

Dr. R. B. Green

Dr. Raphael B. Green, prominently active in the Socialist and Labor movement for over thirty years, died in Chicago on Tuesday July 25. His sudden death came as terrible shock and blow to the working class organizations with whom he was allied. He had always served them unstintingly with vigorous energy and deep devotion. Every evening, after closing his office, he mounted the soap box to spread to message of Socialism. He was a brilliantly skillful and effective open air speaker. For many years he carried out almost singlehandedly the stupendous task of raising funds for the Socialist Party of Cook County. He was in the midst of waging a drive to wipe out the huge deficit of the County Office when stricken by that fatal stroke.

Just before he died, he had completed plans to travel East for a month's vacation, during which time he was to lecture for the various Socialist Locals, under the National Office's auspices.

Dr. Green was a member of the Workmen's Circle. He was a member of the Painters Union, and represented his Local in the Chicago Federation of Labor for many years. He served on the Speaker's Bureau of the Chicago Federation of Labor. He was a member of the Chicago Medical Association. He was staff physician and surgeon of the West Side Hospital.

On Thursday, July 27, over 3000 people from all walks of life gathered at the Labor Lyceum to pay final tribute to their respected and devoted friend and comrade R. B. Green. The Socialist and Labor movement mourn profoundly the widow Rose Green on her great loss.

Then and Now

6932 B. C.

Bowmen. We've shot more meat than we can eat.

Woodmen. We gathered more wood than we can burn.

Squaws. We wove more blankets than we can wear.

Teepee Setters. We've set more teepees than we have need for.

In Union. Whoopie! Let's eat, drink, love, snooze and make merry until we need more.

1933 A. D.

Farmer. I raised more food than folks can eat.

Miner. I dug more coal than folks can burn.

Tailor. I sewed more clothes than folks can wear.

Carpenter. I built more homes than folks have need for.

In Union. Come on, everybody, let's starve, freeze, go naked and homeless together.

The great are those who have been dead so long that biographers can't discover what the neighbors said.

The momentous question that is baffling the master minds of Capitalism is how to get more eggs from the goose they have eaten.

Labor's Stock Rises

By NORMAN THOMAS

The most encouraging thing in the news is not the gamblers' prosperity of an inflation boom on Wall Street, but the evidence of new strength and purpose on the part of labor. Labor, plus a general sense of decency, has brought the textile employers to a point where they have written a ban on Child Labor into their code and added something to the grossly inadequate minimum wage they at first proposed.

The Amalgamated Clothing Workers Union goes from victory to victory in organizing sweat-shops which make pants and shirts. The granite workers in Barre, Vermont, have been reasonably successful in their struggle against bosses who had the physical power, to back them. The National Leather workers after victories in New England have moved their organizing campaign into the Middle Atlantic states. There is almost a mass movement of miners into the union.

I have seen with my own eyes the enthusiasm with which the Full Fashioned Hosiery Workers have organized around Reading, where they compelled employers to come to terms with them who had heretofore been as unapproachable as the top of Mount Everest. In New York City the Pocketbook Makers have begun a gallant struggle. Labor again is on the March!

It is the good feature of the National Recovery Act that it gives labor at once the neces-

sity and the encouragement to organize. "Franklin Roosevelt" say some of the miners, "is the best international organizer we ever had." Which may be true and not wholly complimentary to the Union! But whatever Mr. Roosevelt's intention, no sane man can believe that he can for any long period hand labor what labor is not strong enough to take and keep. Without organization, and the right sort of solidarity between organizations of labor, the Industrial Recovery Act will simply put the workers into deeper slavery with the all-powerful state on the side of the bosses. As matters stand, outside the encouragement to organize, it gives the masses of people less protection than regulation gave them against the Public Utilities Companies, and only the other day we heard of

a company which under regulations made 31% in one year! Even with labor well organized what is to keep increase from being swallowed up in price increases? Real prosperity means more than stabilization. It means cutting out the waste and injustice inherent in absentee ownership.

There is no magic in a "new deal" under which the workers can win so long as they play with cards in which the landlord, the private banker, the speculator and the absentee owner take all the tricks. A temporary improvement will be followed by worse depression unless and until the workers add political power to industrial power and use both to bring about social ownership of natural resources and great machinery necessary for the common good. Then and only then can we get production for use and not for profit.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

This hot weather must have affected our comrades a good deal or it is that their numerous duties keep them from contributing to this page. Whatever it is this page of ours hasn't been the same in the past couple of weeks. Without your reports our page lacks that contact and really becomes to much of a copy sheet. Unless you comrades take the time to convey your news thru this page it will prove too costly to merely keep it as a reprinted page. We have many activities which should be reported in this paper and its up to you active comrades to do it. Don't let outsiders raise the question of "Why so few contributions?"

Last Friday night Socialist club No. 1 JSF held its regular monthly meeting. Various communications from the County and National Offices were acted upon. The secretary gave his semi-annual report and the auditing committee informed us that the books were in order. Frank Alesh and Anton Garden reported on the Illinois Congress Convention after which Josko Oven gave a talk on the rise of Hitlerism and the German situation. Oven is a good lecturer. He is a student of literature and history and ordinarily well versed on political changes. However, he seemed to be considerably unaware of some of the trends which brought Hitlerism about. This discussion will be continued at our next meeting.

We lost a great fighter for the cause of Labor and Socialism when we lost Dr. R. B. Green last week. We knew him as a man who, when he would set out to do a thing, he would always succeed. One of his peculiar characteristics was very prominent. He wanted results and often cast aside everyone else in order that he may have his free will in gaining his end. He was a forceful speaker devoting a good deal of his time to awaken the sleeping masses. We will miss him greatly because he is irreplaceable. You had to know Dr. Green intimately to admire his "never give up" and "it can be done spirit". He is gone and this will mean that the rest of us must take up the task with a greater fervor than ever to cross the river to a world of plenty and security for the toilers.

Next Saturday night, August 5, Sava, the singing division of club No. 1 JSF, is holding its annual Moonlight picnic at Kegels Grove, Willow Springs, Ill. The main purpose of the picnic is to raise some money but it affords the elderly folks an opportunity to gather in the moonlight and relate tales of old. We urge our folks to attend in good numbers. The admission is only 25c.

The people of this great nation are so easily buffaloes that murderers like Balbo can come to America with the distinct purpose of spreading fascist propaganda and they rush to greet him as an idol, and offer him receptions befitting the greatest emancipators. It has been specifically related to me that certain Italians have been contacted during Balbo's stay in Chicago, and promised important jobs and positions in a fascist organization here. Can you imagine Italy, a debtor nation, refusing to pay their just debt to this country yet, spending hundreds of thousands of dollars to bring the greatest propaganda expedition here to promote

fascism, and the American people forgetting everything about the loan and swallowing the propaganda tooth and nail. We wonder what kind of an expedition Hitler is going to send here in order to align the German in this country for fascism. The game seems to be to install in the various countries then thru nationalistic appeal have the U. S. go fascist. But we hope the labor movement here will not permit that to happen.

A hearing on the cut in the Chicago School budget was held but to no avail. The schoolboard politicians will not budge. They will not rescind their order. They will not amend their rulings. So the children of the workers will be the losers. Crane Junior College will be closed. Education will be curtailed and, as many prominent speakers have said, crime will have a greater stronghold with less education and knowledge.

Many compliments are being expressed on the convention of the Illinois Congress and the manner in which the entire proceedings were handled. To be able to complete so much work in so short a time we had to adhere to good discipline and the judgment of the committees. Nevertheless, everything adopted was hailed as setting the foundation for a unified workers party.

Deliverance By Incantation

Even at this hour of stark tragedy most Americans refuse to think seriously concerning the nature of the malady which is afflicting us. For two years after the storm broke in 1929 business men spent their time looking around the corner for prosperity, dumbly refusing to recognize that radical changes in the spirit and structure of the present economic order must be made if we are to avoid still more terrible catastrophes.

The complete prostration of banking for an entire week was not sufficient to awaken the American public to an awareness of the magnitude of our peril. Poultices and stimulants and minor amputations are relied upon for economic recovery, while a civilization is dying of blood-poison, festering sores and paralysis.—The World Tomorrow.

They'll Get It

J. P. Morgan and witnesses in the Senate probe were allowed \$3 a day and railroad fare.

J. P. took over five floors of the Carlton Hotel at \$2,000 a day to house himself and associates.

We wonder how that \$1,997 difference is going to be made up.

Now, if it were Rockefeller, you'd expect a rise in the price of gasoline.

Gave Him the Works

The new office boy had been introduced how to answer callers. Just before noon a man asked, "Is the boss in?"

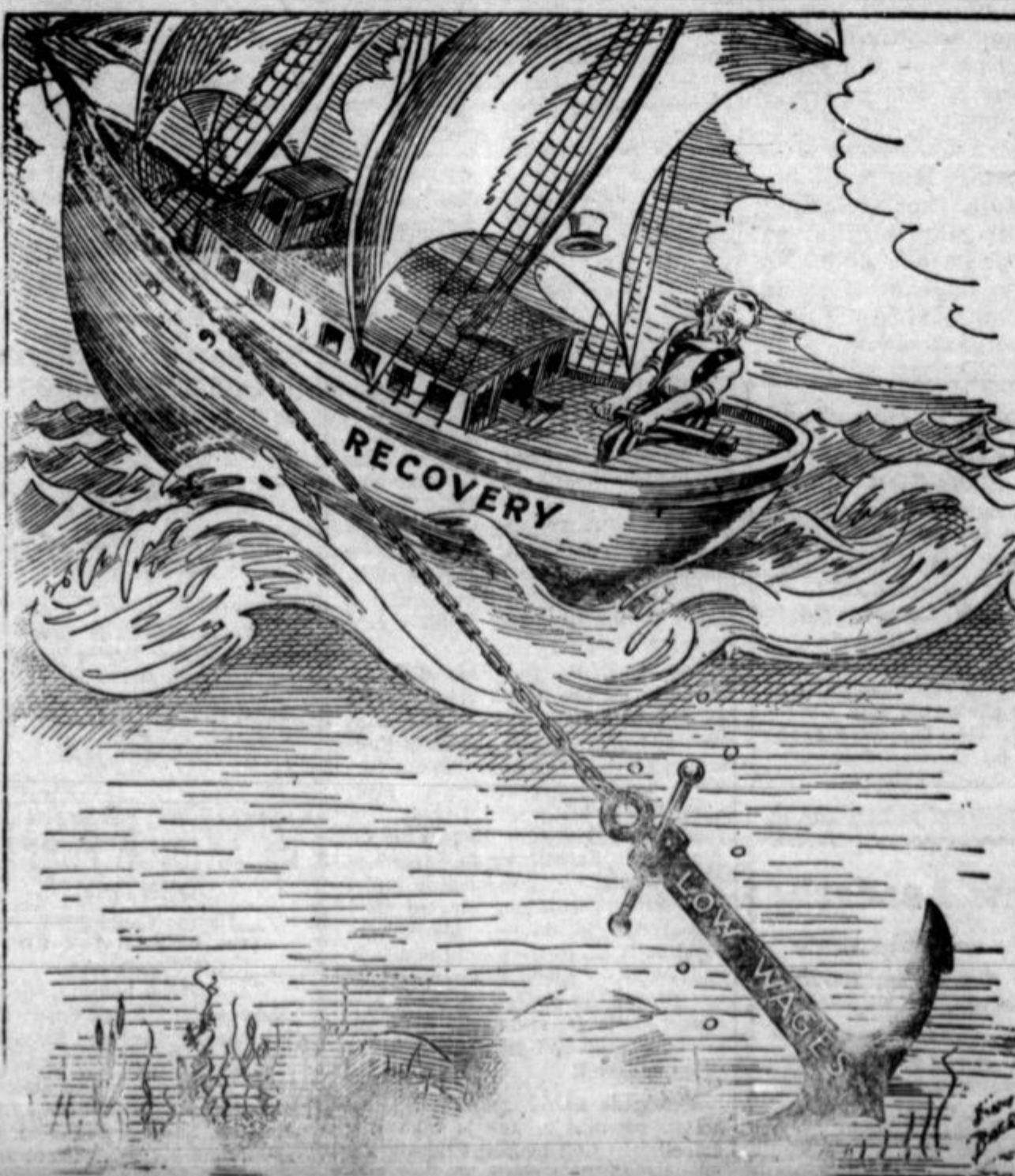
"Are you a salesman, a bill collector or a friend of his?" the boy inquired.

"All three," was the answer.

"Well, he's in a business conference. He's out of town. Step in and see him."

PULL UP THE ANCHOR, UNCLE!

(By Baer)

The singing society "Sava" of branch No. 1 JSF will hold its annual Moonlight Picnic at Kegels Grove this Saturday night. A good time is assured to all that attend, the committee says, so were urge all comrades and friends to be there. For those that have no means of transportation, a truck will leave at 6:30 P. M. from comrade Udovich's home, 2623 S. Ridgeway Ave. Johnny Kochevar's orchestra will be in service for those desiring to dance. The admission is 25c.

Last Friday at the branch meeting comrade Oven gave a talk on the situation on Germany. Due to the late hour the general discussion was postponed for the next meeting. Let's hope there will be a good attendance and that the business part of the meeting will be made short so as to allow more time for a thorough discussion on such vital problems. The secretary gave a review of our activities of the past six months and the agitation committee reported that another drive for new members will be started soon.

Thursday night, August 3, a street corner meeting will be held at W. 26th St. and Millard Ave. Our meetings on the same corner last year were very successful and considerable literature and propaganda was disposed of. We urge all comrades within this neighborhood to cooperate; be there on time and help carry out the necessary work.

In Bridgeport, O., a mass-meeting will be held in the school auditorium on Saturday, August 5. Dr. Frantiek Soukup, president of the senate in Czechoslovakia will be the principal speaker. The sponsors of this mass-meeting are several Bohemian fraternal lodges, branch No. 11 JSF and lodge 13 SNPJ. The admission is free.

The Socialist Party picnic of Cook County which has been postponed on

account of rain will be held Saturday, September 2, at Pilsen Park. The arrangements committee is hard at work preparing a program of interesting events which will be held that afternoon and evening. Several singing societies will render vocal selection, prominent speakers will be heard and there will be dancing in the evening. All comrades having tickets to sell are urged to dispose as many as they can. The admission price is only 25c and all tickets sold in advance for the previous date as well as for the coming date will be good at the entrance Saturday, September 2.

Twenty-three comrades are listed in our sub-diggers report thus far. Anton Jankovich of Cleveland leads the list with 22 subs and right behind him is Chas. Pogorelec of Chicago with 16 to his credit. Detroit is represented by John Zornik with 12 and Frank Cesen with 6. John Langerholc, Johnstown, Pa., and John Rak of Chicago each have 8 and Anton Zornik of Hermine already has 7. Zornik makes frequent visits to different parts of Pennsylvania and talks with the young folks who find Socialism very interesting. Up in Sheboygan Frank Nagode has been making the rounds and has already to his credit 6 renewals. Sick-ness has prevented comrade Snoy of Bridgeport, one of our most active solicitors from doing his share of the work. When he fully recovers, and we hope that he soon does, he will be back with us doing all he can. Letters from Jacob Rozic of Milwaukee always contain a few subs. So far he has already secured 4 but we are confident that there are more coming from him. One name that appears in every report published is Frances Zakovick of North Chicago. She is one of our tireless women workers for Proletarec and is listed with 4 subs. There are numerous others that have sent in subscriptions in the past week.—John Rak.